

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 10. srpna 2023
č. j. MSP-754/2021-ODKA-SPZ/4
Počet listů: 3
Přílohy: 1

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. T. B. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- trestní spis Okresního soudu v Berouně sp. zn. 8 T 21/2019

Podle § 266 odst. 1, 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch obviněného T. B.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23.7. 2020, č. j. 11 To 139/2020 – 1736, pokud jím zůstal nedotčen výrok o náhradě škody z rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 20. 2. 2020, č. j. 8 T 21/2019-1692, a

proti výroku o náhradě škody z rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 20. 2. 2020, č. j. 8 T 21/2019-1692, kterým byla podle § 228 odst. 1 trestního řádu obviněnému uložena povinnost nahradit škodu:

- právnická osoba L., ve výši 4.537,50 Kč
- právnická osoba F., ve výši 85.232,09 Kč,
- právnická osoba E. H., ve výši 885.850,02 Kč,

- právnická osoba P. C., ve výši 7.623 Kč,
- právnická osoba E. C. C., ve výši 15.972 Kč.

Napadená rozhodnutí

- 1 Rozsudkem Okresního soudu v Berouně ze dne 20. 2. 2020, č. j. 8 T 21/2019-1692 byl obviněný T. B. uznán vinným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) trestního zákoníku a přečinem podvodu dle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, za což byl odsouzen podle § 209 odst. 4 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 2 let a 6 měsíců. Podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku mu byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v délce 4 let. Předmětného jednání se obviněný dopustil způsobem uvedeným ve výroku tohoto rozhodnutí.
- 2 Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obviněnému uložena povinnost nahradit škodu:
 - právnické osobě L., ve výši 4.537,50 Kč
 - právnické osobě F., ve výši 85.232,09 Kč,
 - právnické osobě E. H., ve výši 885.850,02 Kč,
 - právnické osobě P. C., ve výši 7.623 Kč,
 - právnické osobě E. C. C., ve výši 15.972 Kč.
- 3 Podle § 229 odst. 2 tr. řádu byla poškozená právnická osoba F., odkázána se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.
- 4 Podle § 229 odst. 1 tr. řádu byly poškozené právnická osoba M. O., a S. M. S., odkázány s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 5 Podle § 254 odst. 1 tr. řádu nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 tr. řádu., přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání.
- 6 Podle § 256 trestního řádu odvolací soud odvolání zamítne, shledá-li, že není důvodné.
- 7 Podle § 258 odst. 1 písm. d), e), odst. 2 trestního řádu odvolací soud zruší napadený rozsudek také bylo-li v přezkoumávané části rozsudku porušeno ustanovení trestního zákona, je-li uložený trest v přezkoumávané části rozsudku nepřiměřený a jestliže je vadná jen část napadeného rozsudku a lze ji oddělit od ostatních, zruší odvolací soud rozsudek jen v této části; zruší-li však, byť i jen zčásti, výrok o vině, zruší vždy zároveň celý výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad.
- 8 Podle § 228 odst. trestního řádu, odsuzuje-li soud obžalovaného pro trestný čin, kterým způsobil jinému majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu nebo kterým se na úkor poškozeného bezdůvodně obohatil, uloží mu v rozsudku, aby poškozenému nahradil majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu v penězích nebo aby vydal bezdůvodné obohacení,

jestliže byl nárok včas uplatněn (§ 43 odst. 3), nestanoví-li tento zákon jinak; nebrání-li tomu zákonná překážka, soud uloží obžalovanému vždy povinnost k náhradě škody nebo k vydání bezdůvodného obohacení, jestliže je výše škody nebo rozsah bezdůvodného obohacení součástí popisu skutku uvedeného ve výroku rozsudku, jímž se obžalovaný uznává vinným, a škoda v této výši nebyla dosud uhrazena nebo bezdůvodné obohacení nebylo dosud v tomto rozsahu vydáno.

- 9 Podle § 44 odst. 3 trestního řádu, návrh podle § 43 odst. 3 nelze podat, bylo-li o nároku již rozhodnuto v občanskoprávním nebo v jiném příslušném řízení.
- 10 Podle § 140b zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona (dále jen insolvenční zákon) platí, že nejde-li o řízení uvedená v § 140a insolvenčního zákona, nelze v jiných soudních nebo rozhodčích řízeních po dobu, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, rozhodnout o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené, anebo v pohledávkách, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170 insolvenčního zákona), to neplatí, jde-li o pohledávky věřitelů na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem, pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka.
- 11 Podle § 109 odst. 4, 5 insolvenčního zákona účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku, a trvají až do skončení insolvenčního řízení.

Posouzení předmětné věci

- 12 Podle výše uvedených ustanovení odvolací soud nepostupoval, a pochybil tím, že se ztotožnil s výrokiem o náhradě škody a toto pochybení nalézacího soudu k odvolání obviněného nenapravit, čímž postupoval v rozporu i s ustanoveními § 254 odst. 1 a § 256 a § 258 odst. 1 písm. d), e), odst. 2 trestního řádu, kdy navíc nesprávně zamítl důvodné odvolání obviněného.
- 13 V tomto případě rozhodnutí o náhradě škody ve smyslu § 228 odst. 1 trestního řádu bránila zákonná překážka, konkrétně výše uvedené ustanovení § 140b insolvenčního zákona.
- 14 Jak vyplynulo z insolvenčního rejstříku, účinky zahájení insolvenčního řízení ze dne 16. 1. 2015 započaly ode dne 13. 2. 2015 zveřejněním vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení.
- 15 Probíhajícího insolvenčního řízení si přitom Okresní soud v Berouně při vyhlášení napadeného rozhodnutí musel být vědom, neboť v době rozhodování byly tyto informace přístupné ve veřejném seznamu – insolvenčním rejstříku. Doklady z insolvenčního řízení jsou ostatně součástí vyšetřovacího spisu (na č.l. 1259 a násl.).
- 16 Z odůvodnění rozsudku nalézacího soudu rovněž vyplývá, že soud nepřistoupil také k uložení peněžitého trestu, neboť s ohledem na probíhající insolvenční řízení a existenci několika exekučních řízení je zřejmé, že jeho dobytost by byla nulová.
- 17 Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 3. 12. 2019, č. j. 7 Tz 83/2019-216, při rozhodování o stížnosti pro porušení zákona, podané ministryní spravedlnosti v obdobné věci uvedl: „*Poškozená sice může v adhezním řízení podle § 43 odst. 3 trestního řádu uplatnit pohledávku uvedenou v § 140b insolvenčního zákona, ovšem v trestním řízení ji soud nemůže přiznat poškozenému*

podle § 228 trestního řádu, tj. nelze zavázat obviněného k povinnosti nahradit škodu nebo odčinit nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem nebo vydat bezdůvodné obohacení získané trestným činem, ale musí poškozeného podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázat s tímto jeho nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních“.

- 18 K problematice přednostního použití insolvenčního zákona v obdobných případech se v rámci své rozhodovací praxe vyjádřil i Ústavní soud České republiky v nálezu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. I. ÚS 3523/16, a potvrdil skutečnost, že nelze po dobu trvání účinků rozhodnutí o úpadku uložit obviněnému povinnost k náhradě škody podle § 228 odst. 1 trestního řádu.
- 19 Tyto závěry vyplývají i z judikatury Nejvyššího soudu, a to například z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2015, sp. zn. 8 Tdo 833/2015, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2015, sp. zn. 8 Tdo 469/2015, či usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 2018, sp. zn. 6 To 14/2018.
- 20 Je nesporné, že základním procesním předpisem pro postup soudů v trestním řízení je trestní řád. Přesto však je nezbytné zohlednit též speciální ustanovení jiných procesních předpisů (lex specialis), stanovujících zvláštní režim pro některé specifické situace, v jejichž nerespektování v adhezním řízení by tento zvláštní režim zásadně narušilo.
- 21 Jestliže v době trestního řízení probíhá insolvenční řízení a účinky rozhodnutí o úpadku trvají i v době předmětného trestního řízení, platí v adhezním řízení § 140b insolvenčního zákona, který rozhodnutí o nároku na náhradu škody podle § 228 trestního řádu znemožňuje a nezbývá, než poškozené odkázat v celém rozsahu škody podle § 229 odst. 1 trestního řádu na řízení ve věcech občanskoprávních.
- 22 Nelze přitom uplatnit ani výjimku ze zákazu vydání rozhodnutí, uvedenou v § 140b větě za středníkem insolvenčního zákona, neboť se sice jedná o pohledávku věřitele na náhradu škody způsobené trestným činem, nicméně v trestním řízení o tomto trestném činu nebyl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka (obviněného), který by omezení plynoucí z ustanovení § 140b insolvenčního zákona mohlo prolomit.
- 23 Obviněnému tak byla povinnost nahradit škodu uložena v rozporu se zákonem, když při stanovení povinnosti uhradit způsobenou škodu podle § 228 odst. 1 trestního řádu nerespektoval Okresní soud v Berouně omezení vyplývající ze zahájeného a neskončeného insolvenčního řízení.
- 24 Obviněnému byla rozsudkem nalézacího soudu uložena povinnost uhradit poškozeným škodu ve výši 999.215,42 Kč, byť byl obviněný v době vyhlášení rozsudku Okresního soudu v Berouně dne 20. 2. 2020 v úpadku, a to již ode dne 16. 1. 2015.
- 25 Pro úplnost dodávám, že proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. 7. 2020, č. j. 11 To 139/2020 podal obviněný prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání, kterým je napadl v celém rozsahu, a ve kterém uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu a podle § 265b odst. 1 písm. k) trestního řádu.
- 26 Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2021, sp. zn. 7 Tdo 1351/2020, bylo podle § 265i odst. 1 písm. e) trestního řádu dovolání obviněného T. B. odmítnuto.
- 27 Obviněný napadl vady rozhodnutí odvolacího soudu, který podle jeho názoru při svém rozhodování, stejně jako i při posuzování skutku nedbal základních právních zásad aplikace hmotného práva trestního, tj. trestného zákoníku a na podstatné právní skutečnosti, na nichž

následně své rozhodnutí založil, nesprávně právně vyhodnotil. Dále rozporoval nesprávnou aplikaci občanského zákoníku v otázce přechodu vlastnického práva k movité věci při koupi, jelikož není vůbec zřejmé, kterým okamžikem a na koho přešlo vlastnické právo ke zboží, zda o něm byla uzavřena kupní smlouva a v jaké formě a zejména za jakých smluvních ujednání. Obviněný rovněž shledával ke skutku pod bodem II. v postupu soudu extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a hodnocením důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Na závěr obviněný nesouhlasil s výměrou trestu.

- 28 V dané trestní věci, jak již bylo vpředu uvedeno, obviněný námitky nyní vznášené ve stížnosti pro porušení zákona v dovolání neuplatnil, a proto se stížnost pro porušení zákona tak, jak je koncipována, nesnaží přimět Nejvyšší soud k revizi vlastního posouzení, k čemuž by nebyl Nejvyšší soud oprávněn vzhledem k ustanovení čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky. Stížnost pro porušení zákona je proto podle mého názoru v tomto případě přípustná.

Návrh

- 29 S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 23. 7. 2020, č. j. 11 To 139/2020- 1736, pokud jím zůstal nedotčen výrok o náhradě škody z rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 20. 2. 2020, č. j. 8 T 21/2019-1692, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 256 a § 258 odst. 1 písm. d), e), odst. 2 trestního řádu a v řízení, jež tomuto rozhodnutí předcházelo rozsudkem Okresního soudu v Berouně ze dne 20. 2. 2020, č. j. 8 T 21/2019-1692, v ustanoveních § 44 odst. 3 a § 228 odst. 1 trestního řádu, v souvislosti s § 140b insolvenčního zákona, a to v neprospěch obviněného T. B.;
- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. 7. 2020, č. j. 11 To 139/2020- 1736, ve vytýkané části a aby zrušil i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Berouně ze dne 20. 2. 2020, č. j. 8 T 21/2019-1692, ve výroku, jímž bylo podle § 228 odst. 1 trestního řádu rozhodnuto o povinnosti obviněnému zaplatit na náhradě škody právnické osobě L. ve výši 4.537,50 Kč, právnické osobě F., ve výši 85.232,09 Kč, právnické osobě E. H., ve výši 885.850,02 Kč, právnické osobě P. C., ve výši 7.623 Kč a právnické osobě E. C. C., ve výši 15.972 Kč;
- 3) podle § 270 odst. 1 trestního řádu přikázal Okresnímu soudu v Berouně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, případně postupoval podle § 271 odst. 1 trestního řádu.